

NATUURHISTORISCHE VERENIGING

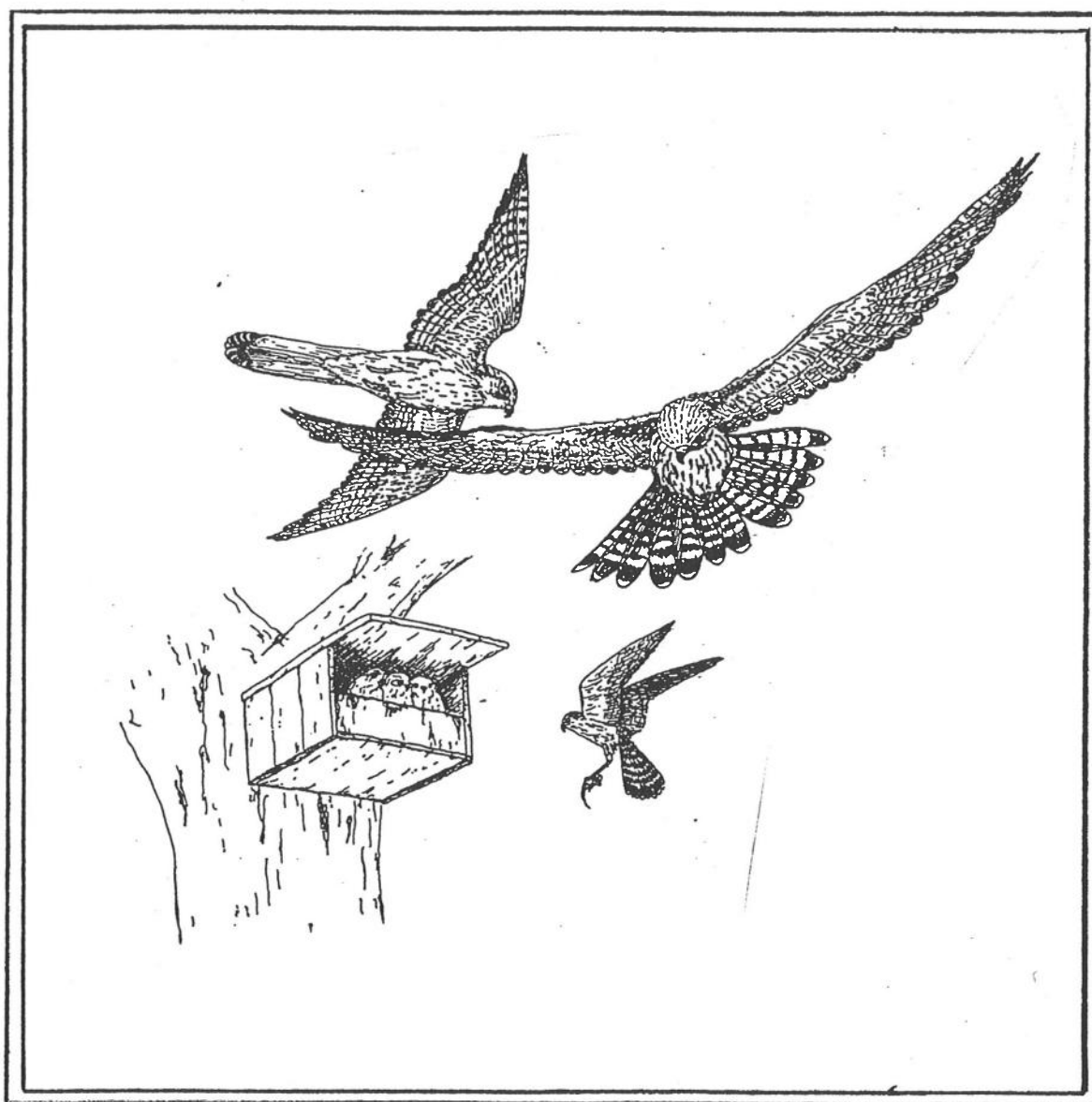
(K.N.N.V. afd. Vriezenveen)
p/a De Nachtegaal 11
7671 WD Vriezenveen
Werkgroep Vogels

28.24.51

28.24.52

NESTKASTPROJEKT "HET HEXEL"

Tijdens een na-controlle van het seizoen '89 hadden we een gesprek met dhr. F.F. Rehbock over het verloop van het projekt. Hij liet ons weten dat hij zeer tevreden was over de uitvoering en zegde ons opnieuw alle medewerking toe, ook in financieel opzicht betreffende materialen voor het maken van nieuwe en het repareren van oude kasten. Hiervoor onze hartelijke dank. Ook willen we hem en alle bewoners op het Hexel bedanken voor de tips en nuttige informatie.

Van de Sovon-werkgroep Nestkastonderzoek, waar een verslag van 1989 naar toe is gestuurd, hebben we een jaarstaat + nestkastkaarten ontvangen met het verzoek deze vanaf 1990 ingevuld te retourneren, zodat de gegevens voor het landelijk onderzoek in de computer kunnen worden opgenomen.

Tijdens de excursie van de vogelwerkgroep naar Archem is het nuttige met het aangename verenigd en is gesproken over een aantal zaken betreffende het projekt, o.a. nieuwe soorten kasten, het aanbrengen van metalen vliegopeningen, nieuwe looproute voor de controles en het vastleggen van de gegevens, kwamen aan de orde.

Op zaterdag 18 november 1989 is met 1 vrouw en 9 mannen hard gewerkt om nieuwe kasten te plaatsen, aanwezige kasten schoon te maken en waar nodig te herstellen en een nieuwe route voor de controles uit te zetten. Het aanbrengen van metalen vliegopeningen is achterwege gelaten, daar geconstateerd is dat spechten naast het metaal of zelfs aan de zijkant van de kast een gat hakten. Tijdens deze werkzaamheden ontdekten we een eekhoorn die zijn winterverblijf in een van de grote kasten had gemaakt. Na reparatie van zijn dak hebben we hem verder ongemoeid gelaten. Om 12.30 u was alles klaar voor het broedseizoen 1990.

Boomklever

Het totaal aantal nestkasten is nu 98 bestaande uit:

Kleine kasten:	mees	74	Grote kasten:	kauw of uil (UK)	4
	vliegenvanger	8		torenvalk	3
	roodstaart	1		bosuil	1
	boomkruiper	2		kerkuil (loods)	1
				ransuil	1
				steenuil	3

Het aantal mezenkasten is nog steeds relatief hoog en zullen, wanneer deze moeilijk te herstellen of geheel onherstelbaar zijn, niet worden vervangen of worden vervangen door andere soorten selektieve kasten.

Ben Geerink maakte nieuwe kaarten met de nieuwe route en de controletijd werd beduidend teruggebracht van plusminus 4 uur naar ongeveer 3 uur.

Dit jaar is meer systematisch geïnventariseerd om een duidelijker beeld te krijgen van het aantal soorten broedvogels.

Om de andere week werd gecontroleerd en geïnventariseerd.

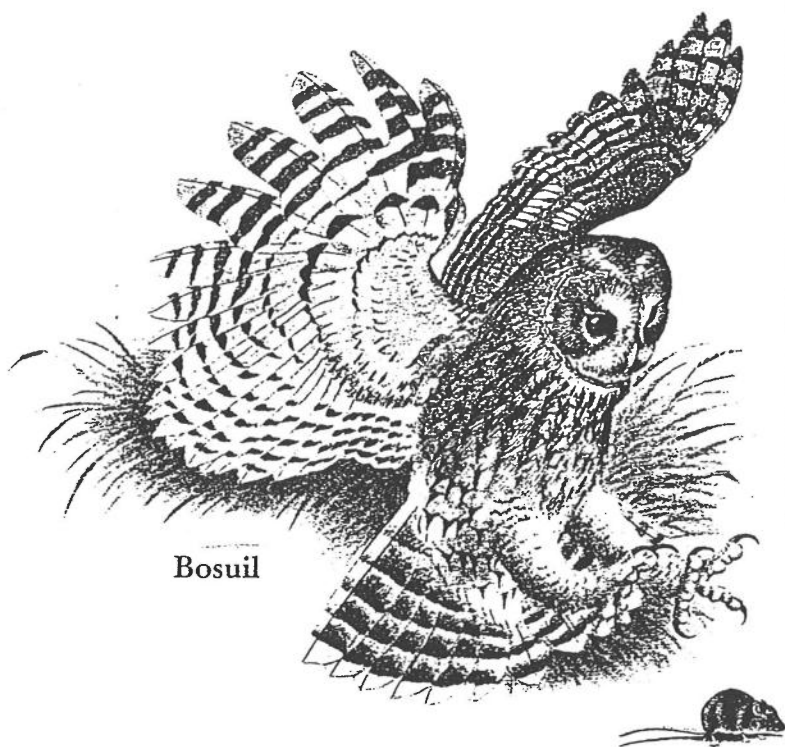
Na de stormen van januari en februari is alles nog eens gecontroleerd en hierbij bleek dat maar 1 kast was gesneuveld.

Jammer was dat ook de buizerdhorst uit de boom was gewaaid en onze vrees werd bewaarheid, want dit jaar vond de buizerd geen nieuwe geschikte broedgelegenheid binnen ons projekt.

Wel mochten we ons verheugen op een nieuwe broedvogel, n.l. de sperwer.

Op 19 mei waren 3 eieren in het nest aanwezig en op 2 juni 3 kindervuistgrote, met dons bedekte, jongen.

Op 5 juli werden de 3 jongen op de rand van het nest gezien.

Ook de bosuil had een succesvol broedsel.

Hoewel we het nest niet hebben ontdekt (hij heeft geen gebruik gemaakt van de aangeboden kast) werden oudervogels en 3 uitgevlogen jongen wel waargenomen.

Tijdens een na-controle werd nog een nest met torenvalken in de buurt van kast no.93 (T.V.kast) ontdekt.

Waargenomen werden een oudervogel en 2 jongen.

De torenvalk maakte gebruik van een oud kraaien- of eksternest.

Voor de holenbroeders, zoals spechten, zijn nog geen nestkasten opgehangen omdat deze vogels genoeg natuurlijke nestgelegenheid hebben of deze zelf creëren.

Favoriete bomen zijn: witte acacia (*Robina pseudo-acacia*) en dode berken.

Nestholten van grote bonte- en groene spechten zijn gevonden.

De grote bonte specht had een succesvol broedsel maar van de groene specht zijn we niet zeker.

Om het broedverloop beter te kunnen volgen zouden selectieve spechtekasten moeten worden aangeboden (het risico nemend, dat deze worden bezet door een kauw).

Van 13 soorten broedvogels (holen-, halfholen en nietholenbroeders), en waarvoor geen kasten zijn aangeboden, zijn nesten gevonden van:

- Houtduif
- Vlaamse gaai
- Grote lijster
- Zang lijster
- Merel
- Staartmees
- Roodborst
- Spreeuw
- Grote bonte specht
- Groene specht
- Sperwer
- Vink
- Winterkoning

Dit aantal mag echter hoger worden geschat omdat juveniele- met oudevogels werden waargenomen van kuifmees, gekraagde roodstaart en bosuil en het biotoop ook voldoet aan de eisen van o.a. boomkruiper, fitis, heggemus, tjif-tjaf, tuinfluiter en zwartkop.

Bovendien komen deze vogels voor op bijna elke datum van de inventarisatielijst, zodat mag worden aangenomen dat ze hier ook broeden. Het totaal aantal soorten broedvogels wordt dit jaar geschat op 30.

Grote Bonte Specht

BROEDRESULTATENKleine kasten

Vogelsoort	Aantal legsels	succesvolle broedsels	aantal eieren	uitgevl. jongen	verstoord
Koolmees	11	10	89	83	1
Pimpelmees	16	16	125	123	
Matkop	1	0	6	0	
Bonte vliegenvanger	13	12	74	61	1
Boomklever	2	2	13	12	
<u>Grote kasten</u>					
Holenduif	1	1	2	2	
Torenvalk	1	1	3	3	
Kauw	8	7	24	21	1

Het totaal aantal legsels t.o.v. het vorige jaar is toegenomen met 7, van 46 naar 53.

De kauw nam het meest toe, n.l. van 3 naar 8.

Jammer dat de grauwe vliegenvanger dit jaar niet tot broeden kwam (vorig jaar 5 succesvolle broedsels).

De koolmees steeg van 8 naar 11, pimpelmees van 12 naar 16.

De bonte vliegenvanger zakte iets, n.l. van 15 naar 13, terwijl de boomklever gelijk bleef (2)

De Torenvalk bleef ook gelijk wat betreft het aantal legsels in de aangeboden kasten (1)

Nieuw zijn de broedsels van de holenduif (in kerkuilkast) en van de matkop.

Jammer dat de broedpoging de matkop mislukte.

Er werden 6 dode jongen in de kast aangetroffen.

Oorzaak:

oudervogel(s) verongelukt of verstoring ?

Kuifmees

Opmerkelijk is dat de vliegenvangerkasten (8 st.) niet waren bezet. Ook de boomkruiperkasten bleven leeg. De bonte vliegenvanger prefereerde de mezenkasten en de boomkruiper vond waarschijnlijk genoeg natuurlijke holten om in te broeden.

Steenuilkast no.79 was eerst bezet door een eekhoorn.

Ook zijn hierin jongen geworpen.

Later werd de kast overgenomen door de kauw.

Torenvalkkast no.77 is niet bezet. Wel werd de aanwezigheid van valken geconstateerd. Waarschijnlijk kwamen ze niet tot broeden omdat de kast geen vrij uitzicht bood.

Als tijdens de grote schoonmaak en eindcontrole in het najaar de voorhangende takken worden weggezaagd, heeft de kast het volgend seizoen meer kans op bezetting.

Opmerking:

De meeste grote kasten en een spechtennest waren bezet door kauwen. Het lijkt erop dat het aantal kauwen steeds meer toeneemt. Het zou echter jammer zijn dat kauwen het gebied gaan koloniseren, want dit heeft ons inziens tot gevolg dat andere - met name de grote holenbroeders zoals: specht, steenuil en ransuil - hieronder lijden (broed van steenuil en ransuil is door ons nog niet waargenomen) en dat zou jammer zijn, want we hebben niet voor niets 3 steenuilkasten en 1 ransuilkast geplaatst. Bosuil en torenvalk lijken zich wel te kunnen handhaven als tenminste de druk van de kauw niet meer toeneemt.

Jammergenoeg zijn er ook dit jaar weer enkele verstoringen geweest, doch in mindere mate dan in 1989.

Ook werden minder inbraken door de specht geconstateerd.

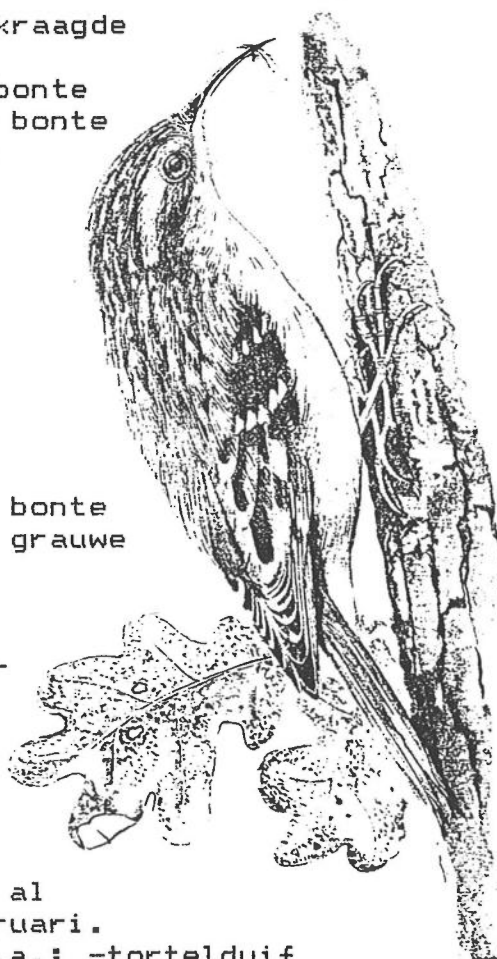
Gekraagde Roodstaart

WAARNEMINGEN

Waarnemingen in en om het gebied, d.w.z. ook in de weilanden
direkt aangrenzend.

Waargenomen werden 59 soorten vogels, te weten:

-boomklever	-meeuw kok-
-boomkruiper	-meeuw zilver-
-buiserd	-merel
-duif hollen-	-pieper boom-
-duif hout-	-reiger blauwe
-duif tortel-	-roodborst
-eend wilde	-roodstaart gekraagde
-ekster	-scholekster
-fazant	-specht grote bonte
-fitis	-specht kleine bonte
-fluitier	-specht groene
-gaai vlaamse	-specht zwarte
-gors geel-	-sperwer
-goudhaantje	-spreeuw
-grutto	-sijs
-havik	-tif-tjaf
-heggemus	-tuinfluitier
-kauw	-uil bos-
-kievit	-valk toren-
-kraai zwarte	-valk boom-
-kramsvogel	-vink
-kwikstaart witte	-vliegenvanger bonte
-leeuwerik veld-	-vliegenvanger grauwe
-lijster grote	-wielewaal
-lijster zang	-winterkoning
-matkop	-wulp
-mees kool-	-zwaluw boeren-
-mees kuif	-zwaluw gier-
-mees pimpel-	-zwartkop
-mees staart-	

Deze "waslijst" telt 17 soorten meer
ten opzichte van 1989.

Hierbij moet worden opgemerkt dat er al
waarnemingen werden gedaan vanaf februari.

Bijzonder leuke waarnemingen waren o.a.:

-tortelduif	
-goudhaantje	boomkruiper
-geelgors	
-havik	
-kramsvogel	
-kleine bonte	specht
-wielewaal	

augustus 1990

SOVON-WEZELSTANTEN
ANTWOORD
7340 WJ YHORST

IJHORST, 27.11.89.

Beste Vogelvrienden,

AAN: KNNV afd. Vriezenveen,
p.a. De Nachtegaal 11,
7671 WD VRIEZENVEEN.

We hebben jullie verslag over het nestkast-
onderzoek 1989, waarvoor onze hartelijke dank.

We hebben van dit verslag een Jaarstaat van
het SOVON gemaakt, waarvan een concept hierbij
met beleefd verzoek de ontbrekende controledata
te willen invullen, teneinde ook jullie gegevens
in de computer te kunnen opnemen.

Wellicht kunnen jullie tevens nagaan of er in
klad-overzicht nog fouten kleven.

HET ZOU PRETTIG EN NUTTIG ZIJN, INDIEN JULLIE
DE KOMENDE JAREN OOK GEBRUIK Zouden KUNNEN MAKEN
VAN ONS GEBRUIK DOOR M IDDEL VAN EEN JAARSTAAT EN
OF NESTKAARTEN. DE LAATSTE ZIJN ZEER BELANGRIJK.

We zenden hierbij een set nestkaarten alsmede
een jaarstaat en een nestkaarthandleiding.

Het klad-jaaroverzicht ontvang ik graag
aangevuld terug. Daarbij kan gebruik gemaakt
van het gratis antwoordnummer zoals boven
aangegeven.

Jullie antwoord en zo mogelijk
ook in de toekomst medewerking
aan ons landelijk nestkastonder-
zoek, met vriendelijke groeten,

Bert Blaauw

coordinator.

KNNV afd Vriezenveen,
P/a de Nachtegaal 11,
7671 WD Vriezenveen

Vriezenveen, 2 dec. 1989.

Aan: Savon. werkgroep Nestkastonderzoek
Antwoord nr 710
7940 WD Bhorst

Beste Vogelvrienden,

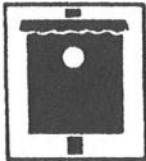
We hebben jullie handleiding + nestkastloceren en
jaarstaat ontvangen en hierby de gevraagde
jaarstaat terug.

Het ligt wel in onze bedoeling het volgend
seizoen deze kaarten te gebruiken af in ieder geval
in jaarstaat

Ik hoop jullie hiermee voldoende te hebben verzocht.

met vriendelijke groeten,

J Nijhuis
J Nijhuis

SOVON in samenwerking met het
Biografisch Informatie Centrum

Jaarstaat
NEST(KAST) BEZETTING

A. Waarnemer/groep (naam/adres/telefoonnummer) **KNNV. AFD. VRIEZENVEEN 1/A**
DE NACHTEGAAL 11, 7671 WD VRIEZENVEEN (-TILANUS-PO)

B. Plaatsaanduiding **"HET HEXEL"**

D. Volgnummer (niet invullen)

C. Waarneming

Kalenderjaar	Controle data (of aantal keren per week/maand/periode)	Code niet invullen	D. Code waarnemer/groep (invullen indien bekend)	E. Plaatsbepaling	F. Oppervlakte van het gebied in ha (invullen indien bekend)
1989	2 x per maand per. 20/4 - 8/7		189	Volgens inventarisatie atlas Atlasblok Kaart blok 1084 5 x 5 km 51 Km blok 32	+ 80

G. Terreinbeschrijving

Verdeel acht punten over de negen biotopen. Ieder punt is plusminus 1/8 deel van het oppervlak van het gebied. Kleinere elementen met een plus (+) teken aangeven. (zie de toelichting)

loof- bomen	naald- bomen	droog en open	nat en open	kaal	akker- land	gras- land	be- bouw- ing	water
4	42	2				+	+	

H. Totaal kastenbestand

ONTV. NEST =

0
=

Materiaal	Kleine kasten			Middelgrote kasten (voor spreuwen en spechten)	Grote kasten (voor duiven, kauwen, uilen en valken)	Afwijkende kasttypen
	Selectieve en/of boomkruiperspleetkast en vlieggaat 1/m 27 mm	Mezenkasten vlieggaat 28 1/m 34 mm	Vliegen-vanger en kwikstaart-kasten (half open kasten)			
hout		7039	3		5	
houtbeton						
kunststof						
overig						

I. Samenvatting van totaal
broedgevallen en succes-
volle broedsels

Vogelsoort	Code vogelsoort (euringcode)	Totaal aantal legfels 1+2	Totaal aantal succesvolle broedsels	Totaal aantal eerste broedsels (facultatief)
Torenvalk	0 3 0 4 0	1	1	1
Holenduif	0 6 6 8 0			
Kerkuil	0 7 3 5 0			
Bosuil	0 7 6 1 0			
Gekraagde Roodstaart	1 1 2 2 0			
Bonte Vliegenvanger	1 3 4 9 0	15	12	15
Zwarte Mees	1 4 6 1 0			
Pimpelmees	1 4 6 2 0	12	10	12
Koolmees	1 4 6 4 0	8	4	8
Boomklever	1 4 7 9 0	2	2	2
Kauw	1 5 6 0 0	3	3	3
Spreeuw	1 5 8 2 0			
Ringmus	1 5 9 8 0			
GR. VL. VANGER	1 3 3 5 0	5	5	5

"HET HEXEL"

Het Hexel - in de volksmond beter bekend als Tilanus z'n bos -, gelegen in de gemeente Wierden tussen de Haarboersweg en de derde

Lage Veldsweg, is een terrein groot plusminus 20 hectare.

Het is afwisselend beplant met loof- en naalddhout (jong en oud geboomte) en heeft het karakter van een parklandschap.

Bij de bebouwingen binnen het terrein zijn nog een aantal grasvelden c.q. gazons, moestuintjes, een boomgaard, een tennisbaan en een zwembad aangelegd.

Aan de Zuid-West zijde ligt een open vlakte begroeid met grassen (pijpestrootje) en wat heide (kraaiheide, struik- en dopheide).